

MINERVA

Diaru literar, beletristic și de distracțiune.

Apare in 1 (13) și 15 (27)
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
George Curteanu.

Prețulu: pe an 4 fl., pe 1/2 an 2 fl., pe 1/4 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe an 10 fr.
Prețulu e a se solvi înainte.

3 (15) Maiu.

Români din patru unghiuri, ce parte-aveți în sôre,
Veniți cu micu cu mare, săltați în dulce-alaiu,
Căci ați în Românie e și de sêrbătore —
Di sântă-a libertății: trei, cinci-spredece Maiu!

Acêsta este ziua de gloriă, în care
Unu visu, ce-n vremuri grele mereu ne-a încântatū,
Ajunsu e la isbândă; decī strige micu și mare:
Românulū nu mai geme în lanțuri, e scăpatū!

Ați naia sorții nôstre de valuri mari împinsă,
Strivită de furtune pre vastulū oceanu,
De ceriuri protegiată ajuns'a nênvinsă
La țermulū mântuirii și la alu seu limanū.

Trăit-amū triste zile și timpū de grea cercare,
Când órdele barbare aduse ca de vântū
În țeră-au datū năvală, prin crudă subjugare
Cercândū se ne gătescă apunerea-n mormêntū.

Gemut'amū cu durere vefëndū acelea scene
De sânge, ce urmară blândulū nostū poporū,
Și-amū blăstămatū continuu infamele catene,
În care ne-aruncase tiranu-mpilatorū.

Gustat'amū cu-'ngrozire pocalulū suferinței,
Ce cruda tiranie se bemū ni l'a întinsū,
Și-amū plânsū cu întristare, când óra mântuînței
Părea că n'o se sune; speranța s'a mai stinsū.

Din câmpulū libertăței de-odatū preste deluri
Resună-n Românie, străbate în Carpați
Unu glasū de bucurie în mari puternici valuri:
„De ați suntemū toți liberi din jugū de feru salvați!

„Destulū cu nedreptatea! Decătū pătatū se fie
Unu falnicū, mare nume — unu nume de Românu,
Murimū mai bine-n luptă cu fală, vitejie,
Cu glorie străbună ca fi ai lui Traianū!

„Deajunsū a fostū durerea și óra nôstră sună,
Destulū ne petrecurămū vieța cu amarū,
De-acum coimū o sôrte ferite și mai bună —
La suferinți și jale le punemū ați hotarū!

„În numele dreptății luămū în mână arma
Și sânta cruce fi-va alū nostū conducătorū;
Sosit-a acum timpulū a-și dá dușmanulū sêma —
Mișelū e celū ce fuge fricosū din calea lorū“!

Resunetulū străbate ca fulgerulū de iute
Vestindū în patru unghiuri alū libertății dorū
Și fi României s'adună mi și sute
Și-n frângū în luptă dréptă dușmanu-mpilatorū.

Dreptatea triumfêză, se sfarmă strâmbătatea;
Din sângele șiróie versatū în bătălii
Rêsare-unu mândru sôre — rêsare libertatea,
Catenele tirane cadū frânte-n bucăți mi.

Români! veniți cu toții, ce parte-aveți în sôre,
Veniți decī micu cu mare, săltați în dulce-alaiu
Căci ați în Românie e mare sêrbătore —
Di sântă-a libertății: — trei cinci-spredece Maiu!!!

Oniță.

O scurtă privire asupra vieții socială în Roma antică.

Urmare.

Desu de dimineta gemeau stradele de multimea omenilor. Selavii se indesuiau pre la pravaliu si prin pietele se cumpere cele de lipsa pentru traiu. Printre acestia si alte soiuri de omeni se vedeau persoane si amploiati de inalta pozitie in togele de oficiu, de regula cu capetele neacoperite, mergendu cu pasi majestatic spre locurile, unde-i chema oficiulu.

De timpuriu incepeau pertractarile judecatoresci, unde acurcea poporul cu multimea, ca se asculte pe oratori, caci oratoria era in mare vadă si stimă si pe timpul imparailor, ca si pe timpul lui Catone, Cesare si Cicerone; ea se deprindea in palatul imperatescu, in senatu, in foru si dicasteru. Crimele ordinare si cele politice dedea alimentu destulu de puternicu atatu jurisprudentei catu si oratoriei la ocaziuni de pertractari, acusari si aparari. Oratori renumiti deschideau scole oratorice in Roma, cari se cercetau cu mare diligență din partea advocailor si a barbatilor tineri de statu.

Dimineta se tineau si reprezentatiunile teatrale, cari inca erau forte cercetate. In timpuri de miscari politice se puteau vede simtemintele ce dominaza chiar in piesele ce se reprezentau; se faceau alusiuni si vițuri relativu la o partidă politică ori alta. Când intra in teatru o persoană ingrata si mergea se-si ocupe locul, era intimpinată cu șuerături si sgomotu, din contra o persoană grata cu aplause si strigate de bine-venire. Asemenea se intempla si cu bucățile teatrale, ce se represintau, sau erau dela inceputu șuerate si intimpinate cu sgomotu, sau ascultate până in fine cu linisce si aplaudate.

Totu dimineta se aduceau cu mare pompă deilor prin temple din partea preoilor si a vergurelor vestaline sacrificii, la cari inca asista multime de poporu. Acele datine pagane erau in floare, caci marea multime inca nu cunosea religiunea crestina si invetaturile ei. Religiunea crestina se deprindea numai in comunitati mici si in ascunsu. Dealtcum in cercurile mai culte incepusera deja a se exprima in batjocura si fata cu Bachus, Vinerea, Amoru, ba fata chiar cu Joe fulgeratorulu, si asa si fata cu religiunea pagana se observa ore-care indiferentismu. Firesce, acestea nu se faceau publice ci in ascunsu.

Seculu frumosu avea mare inelinare spre culturile mistice introduse prin cetatile italice si in Roma de prin orientu. In suta a doua dupa Chr. abia era vr'unu atare cultu, care se nu-si fi avut in Roma aderenții si se nu se fi deprinsu in ascunsu ori chiar publice. Cu

mare succesu fură încoronate nisunțele preoilor egipteni de a lăti in lumea romana principiile religiunii lor, cari nisuiră a injosi religiunea crestina in asemănare cu a loru. Propoveduitorii ambelor religiuni puneau fata cu principiile absurde ale religiunii pagane: ale statului despre Dumnezeu si omu, principiulu nemuririi, prin ce a cascigatu si una si alta primire din ce in ce mai mare in lumea romana. Cu deosebire isbitira preoții egipteni a introduce in lumea damelor romane cultulu Isidei in o astfelu de măsură, încatu acela nu se mai deprindea in ascunsu, ci publice si cu procesiuni strălucite.

Superstițiunea inca juca unu rolu destulu de însemnatu in lumea romana. Augurii, magii si astrologii ca si pascalaii si profetii timpului nostru, sciau se exploateze atatu superstiția, catu si neroția aristocrației si cetățenimei romane in diverse chipuri. Fariseismulu, ca si la pascalaii nostri, nu lipsia nici la profetii romanii.

Dupa prandiu, care corespondea amedădilei nostre, se afisau programele jocurilor circense, cari erau forte dese si se tineau cu mare pompa. Luptele gladiatorilor pre morte pe vietă oferiau publicului romanu cele mai plăcute spectacole. La atari spectacole erau indesuite atatu locurile de sedutu catu si cele de statu ale coloseului. Asemenea luptele criminalistilor ori ale crestiniilor cu ferale selbatice, ori ale crestiniilor si criminalistilor intre sine. Publiculu șpectatoru căuta cu mare încordare la ultimele semne de vietă ale victimei cădute. Adeseori se inscenau pre arena coloseului si lupte marine, deore-ce elu era astfelu intocmitu, încatu ușor se putea pune sub apă in o atare măsură, că puteau se plutescă ușor nai mai micute. Prin mașinării putea se se dea arenei aspectulu unei păduri măiestrite printre arborii si tufșele căreia se lasau ca se se sfășie si ucidă intre sine fără selbatice flămendite si zădărite de mai nainte.

Acestea obiecte de petrecere, pe cari omulu modernu le-ar pute numi si pote chiar cu nedreptulu barbare, erau magnetulu vieții socială, care cu o putere neresistibilă atragea pe bogatu si pre seracu, pe aristocratu si pe cetățenulu de rëndu. Cu tote acestea nime nu va pute judeca poporul romanu din acesta imprejurare de poporu barbaru. Cu atari ocaziuni se intempla ca si in lumea modernă mai alesu in Anglia la alergatulu cu cai, că între bărbați ca si între femei se puneau de multe-ori cu ușurătate si patimă, case, vile, ba moșii si bunuri întregi ca rēmasuri, că va învinge o parte sau ceealaltă.

(Va urmă)

Un ū copil ū de conte.

Roman ū de Anton ū Langer

tradus ū din limba germ ūn ū de D ūnil ū S ūnjoan ū.

(Urmare).

— Apoi, — r ūspunse contele sume ū ū ū i n ūt i n d ūn-
du-se c ūt ū era de lung ū — Te opresc ū a vorbi des-
pre d-ūora Hlaby i n un ū asemenea ton ū.

La aceste cuvinte se scul ū c ūpitanul ū din posi-
ūiunea comod ū de p ūn ū-acum, se i n ūtinse i n posi ūiune
milit ūr ūesc ū ū i i n ūtreb ū, sucindu-ūi cu m ūn ū st ūng ū v ūr-
ful ū must ūt ūi ū.

— De cine am on ūre?

— Eu sum Henry, conte d'Aubusson-Ardaigne,
r ūspunse b ūrbatul ū Mariei.

— ūi eu me numesc ū Theofil ū August ū de Sta-
vinsky, — r ūspunse polonul ū — ūi am fost ū c ūpitan ū
i n serviciul ū france s ū. Fiind-c ū d-ta, d-le conte, dup ū
nume sameni a fi chiar un ū france s ū, atunci vei fi
sciind ū, c ū un ū oficer ū france s ū nu se las ū a i-se
opri cuv ūntul ū, dec ūtr ū nimeni fie ori ū i cine.

Aceste cuvinte le vorbi c ūpitanul ū cu cea mai
perfect ū linisce ū ūi c ūrtuasi ū a unui b ūrbat ū, care vo-
esce a face t ūte cele posibil e, ca s ū se feresc ū de o
c ūrt ū ameni n ūt ūre.

Vicomtele de Bretailles puse m ūn ū sa pe bra ūul
lui Henry, ca ūi c ūnd ar fi voit ū al ū ūin ū, ceea-ce nu
iar fi succes ū u ūor ū, c ūci contele f ū cuprins ū de o iri-
ta ūiune f ūr ū margini, ce se adeverea din fa ūa lui p ū-
lid ū, din picur ūi de sudor ū de pe frunte, ūi din tremuratura
dela unghiurile buzelor ū. Se desf ūc ū de bra ūul v ūr-
lui s ūu ūi ūise cu v ūce n ūdu ūit ū:

— Chiar pentru-c ū ai fost ū oficer ū france s ū,
domnul ū meu, chiar pentru-c ū ai f ūcut ū parte din o
armat ū, a c ūrei nume cavaleresc ū e cunoscut ū i n lume
ūi i n care ūi eu i n su-mi am avut ū on ūrea a servi, toc-
mai pentru aceea trebuie s ū te opresc ū i n c ū odat ū ūi
i n c ū mai serios ū ca mai nainte, de a vorbi despre
d-ūora Hlaby i n asemenea ton ū.

— ūi dac ū-mi permit ū a nu respect ū provocarea
d-tale? — i n ūtreb ū polonul ū cu o ironi ū, ce se p ūte afla
a ūa de adese la ūmeni ūi h ūr ūago ūi.

— Atunci voi ū fi silit ū a-ūi da lec ūiune cum
se vorbesc ū un ū om ū cult ū despre dame, — ūise con-
tele. —

Polonul ū se i n ūtinse i n t ūt ū lungimea sa; este im-
posibil ū a reproduce sarcasmul ū, cu carer ūspunse contelui

— Lec ūiune? ridicul ū! dam ū? ūi mai ridicul ū!

Spume e ūiau pe gura contelui, c ūnd continua:

— Te i n c ūme ūi a afla ridicule espresiu nile mele?

— De sigur ū, iubite conte, de sigur ū! pentru-c ū
trebuie se sci ū, c ū c ūpitanul ū Stavinsky nu primesce
lec ūiuni nici dela ūmeni mai b ūtr ūni. ūi apoi trebuie

s ū concedi, c ū spresiunea „dam ū“ nu e potrivit ū la o
liur ū din trupa balleti ūtilor ū, care abuz ūz ū de chi ū-
marea sa frumo s ū ūi-ūi arat ū publicului gambele*) sale
ūi se las ū sus ūinut ū de vre-un ū n ūt ūr ūu tin ūr ū, care o
crede de dispun ūtor ūa sa. Eu cred ū, c ū pentru o atare
nu se potrive s ce titlul de dam ū, ci numai numele de..

Polonul ū nu termin ū, c ūci de abia se aud ūir ū primele
sunete ale nefericitului cuv ūnt ū ūi i n acel ū moment ū
contele ūi repe ūi un ū pumn ū i n fa ūa.

Polonul ū se arunc ū asupra lui ca un ū tigr ū ca
s ū-l ū apuce de pept ū.

Tin ūr ūl literat ū il ū prinse dela spate ūi vicomte-
tele se arunc ū i naintea v ūrului s ūu, ca ūi c ūnd ar fi
voit ū s ū-l ū apere. I n ūtr ūg ū cealalt ū grup ū era i n cea
mai mare mi ūcare.

Dur ūr ū c ūteva secunde p ūn ū-ce dep ūrt ūr ū pe i n-
furi ūi de olalt ū a ūa c ūt ū nu se mai puteau ajunge cu
m ūnile ci numai cu vorbele.

— Dac ū nu ai fi d-t ūi at ūt ū de fricos ū pe c ūt ū
e ūti de s ūlbatic ū — sbier ū polonul ū c ūtr ū conte, atunci
ai primi numai dec ūt ū dela mine lec ūiune, cum trebuie
s ū se p ūrte cineva i ntre ūmeni cult ū, — d-ta domnul ū
meu, care ai manierele unui pantofar ū beat ū.

— Fa ūa de un ū calumniator ū miserabil ū nu cu-
nosc ū altele — sun ū contele, — pentru un ū copil ū se
cuvine bot ū.

— Linisce s ce-te! tac! pentru Dumnezeu! —
strigar ū ceialalt ū, c ūci lupta f ūrte s gomot ūs ū desceptase
aten ūiunea general ū.

— Iubite vere — ūise vicomtele p ūtr ūnd ūtor ū,
cuget ū ce e ūti dator ū n ūmului ūi st ūrei tale, — nu
merge prea, departe — r ūsultatul ū acestei certe nu
p ūte fi dec ūt ū un ū duel ū.

— Domnilor ū, — se i n ūrse polonul ū c ūtr ū grupa
amicilor ū s ūi, c ūrora i n ūtr ūga procedur ū le p ūrea f ūrte
nepl ūcut ū — v ū chiem ū pre to ūi de martori, c ū eu m'am
purtat ū vis ū-vis de domnul ū conte ca un ū b ūrbat ū de
on ūre, care voesce a i n c ūnjur ū c ūrta, dar nu sufer ū
niet o ofens ū. Ve ūi recunosce, c ū ofensa mortal ū, ce
mi-a causat-o d-l ū conte, numai cu arma i n m ūn ū se
p ūte cur ūi, numai cu s ūnge se p ūte sp ūl ū. Unul ū
dintre noi e prea mult ū pre lume.

— Fiind-c ū eu ca soldat ū sum aeas ū i n manuar ea
fie-c ūrei arm ū, de aceea de ūi sum cel ū ofensat ū, dau
voi ū domnului conte a alege armele.

— Mi-e tot ū at ūta — esclam ū contele.

— Dac ū v ūrul ū meu i-mi concede s ū-i fiu secun-

*) pulpile dela picior e.

dantă, — țise vicomtele de Bretilles pășind înaintea — atunci eu alegă în numele seu piștole.

— Fôrte bine! — Avé-vei bunătate domnule de Nedorost a-mi servi ca martore? — întrebă Stavinsky.

— Cu plăcere — răspuse literatulă cu o față și cu ună tonă, din cari se putea vedé evidentă, că acestă servițiu nu-i făcea de locă plăcere.

Vicomtele păși spre elă cu curtuașiă, ridicându-și pălăria.

— Am onôre a te cunôsce, — țise elă.

— Eu asemenea domnule vicomte — răspuse literatulă cu aceeași curtuașiă, — și dacă ne-ar succede a aplană acéstă causă fôrte neplăcută pe o cale pacinică —

— Nicr odată! — esclamă contele.

— Domnule de Nedorost, voesci a me ofensă? strigă polonulă.

— Acum vedî, că de presentă, când spiritele suntă atâtă de înfêrbentate, nu putemă face altceva, — țise vicomtele dândă din umeri, — decâtă a otări timpulă și loculă.

— Apoi în numele lui Dumnețeu.

— Eu cugetă mâne diminéță la 6 ôre.

— Bine — și loculă?

— Î-ți convine d-tale șanțulu cerbului?

— N'am nimicu contra!

— Așadară amă isprăvită!

— Celelalte mâne la fața locului.

— Ne întălnimă după pôrtă. Sluga d-vôstră, domni mei.

Ambi secundanți se salutară cu politeță, asemenea și contele își ridică pălăria înaintea grupei, dar sciă învêrti acestă complimentă astfel, încătă nu avă valôre și pentru căpitanulă, apoi își puse brațulu în ală iubitului său amicū și vêră și merseră spre luntrea, ce stetea deja gata și care îi adusese de pe insula pușcariloră spre țermulă de cătră Altstadt.

Ceialaltî domni se împrăsciară după-ce promiseră mai înainte făcere preste cele întemplate.

Stavinsky și Nedorost mergeau la olaltă.

— Iubite căpitane, — țise literatulă — trebuie să te faci atentă, că estî în Austria și că noi avemă legi fôrte stricte contra duelului.

— Eu sum străină — răspuse polonulă — sum oficieră și fie-care omă cu mînte și judecată sănătôsă îmi va concede, că pentru ofensa atribuită mie nu puteam face altfelă.

— Ba chiar și în contra secundanțiloră suntă legile fôrte stricte — țise Nedorost trăgănendă — sum tinêră din o familiă sêracă și am o mamă de susținută.

— Hm! acéstă într'adevêră că e rêu, respuse căpitanulă deși ună observatoră atentă putea cunôsce de pre lucirea ochiloră lui, că codirea literatului dela

servițulu de secundantă îi era fôrte bine-venită, acéstă e fôrte rêu! Nu voescă să fiu vinovată la ruinarea esistenței d-tale, — nu voescă să răpescă unci mame pe fiulă seu. Ascultă-me, — vrêu să-ți dau ună sfatū bună. Dormi mâne diminéță și nu veni de locă.

— Domnule căpitană —

— O ceriule, chiar beliduci au dormită în timpulă adevêrată ală atacului. Pentru-ce să nu dormă în timpulă unui duelă ună literatū tinêră, care a beută sêra cîteva sticle de punciu și nu e dedatū la sculare timpuriă?

— Însé atunci stai numai singură, vis-a-vis de contrarulă d-tale?

— Și-apoi? Ună soldatū bună nu-și numără contrari, — se lăudă Stavinsky, — afară de aceea vicomtele și contele, abstrăgându dela purtarea loră de astăđi, suntă cavaleri și ômeni de onôre și de sigură se voră ținê strênsū de legile onôrci.

— Așadară cređi. —

— Eu credă, ca să-mi urmez sfatulă meu. Altmintre cece ce mi-ai amintitū despre mama d-tale, îmi aduce în mînte că și eu am rude, căroră în casulă unui finitū nenorocosū am să le đicu ună rēmasū bună și să le faci cunoscută cum voescă a dispune preste lăsămêntulă meu. Așadară adio, iubite Nedorost, și salută-mi pe seducătorea artistă Henriette. Ar fi fostū ună lucru neplăcută, dacă căldurosulă ei adoratorū ar fi trebuită să mērgă pentru mine în esilă sau în vre-ună arestă.

Literatulă se roși, căci era în etatea fericită, când roșescă omulă dacă i-se vorbește despre amoresă, și când flacără, care arde în inimă, luminéză până în față

— Adio căpitane — țise elă, — mergū în sala de dansū.

— Și eu acasă, — răspuse polonulă — rēmasū bună iubitulă meu Nedorost, pôte-că pentru tot-dēuna.

Tinêrulă literatū, voiosă că a scăpată așa de ușorū din nă lucru neplăcută, grăbi cătră sala de dansū, unde îlă aștepta cu dorū frumôsă Henriette, a cărei nume îi ridicase sângele în față, — căpitanulă însé merse la țermulă insulei, unde steteau nenumêrate luntre închiriate, — căci pre atunci nu esista podulă de lanțū, — si suindu-se pe una din acelea țise conducătorului:

— Spre țermulă stêngū!

În vreme ce conducătorulă mâna luntrea preste Moldava cea turbure, căpitanulă ședendă pe scândura îngustă cu brațele încrucișate, ținū următorulă monologū:

— Totulă merge de minune. Domnulă de Nedorost rēmanē acasă, — eu stau fără de martori vis-a-vis de contele și secundantulă seu. Acéstă va fi o dovadă escelentă la casū de lipsă despre loialitate portării mele, mă voră respectă ca pre ună mar-

tiră ală onórei, care și-a espusă vieța fără precauțiune, numai ca se pótă șterge pata de pe vestmintele sale de oficeră. — În fine nu-mi facă nimică din aceea, că am o scusă basată de a părăsi Praga; domniț din comitě își-vorú închipuí, că nu puteam remăně mai îndelungú aici, ca o persónă atâtă de interesantă, care a doborítu pe contele d'Abusson Ardaigne.

Sě vede, că căpitanul Stavinsky vorbea despre reușita duelului cu o siguranță, ce era bătătóre la ochi în gura unui laudărosú.

— De-altcum trebuie să me pázescú contra domnului vicomte, — continuă monologulú seu, — unú bărbatú, carele despóia pe ruda sa cea mai de aprópe în unú modú așa mișesea, și cu o nepăsare, care-ți sburlesce pěrulú, de bună-sémă va avé mai puținú respectú față de unú străinú, îndată ce va afla de bine a-lú sacrifică planurilorú sale. Spre scopulú acesta trebuie să mă punú pe piciorú sigurú și înainte de tóte i-mi voi reținé unú documentú sigurú, cu ajutorulú căruia s-elú potú avé la mână când voi avé trebuință de bani.

După acestú propusú basatú tăcú căpitanulú și îndată debarcă luntrea la țermulú stěngú pe insula Campa.

Trecú pe punte și grăbi spre suburbiulú „Ring“.

Acolo se afla, sau se află și astăzi în partea dreptă, visà-vis de biserica St. Niclas, o ospătăriă, constătătóre din o singură încăpere întunecósă cu trei sau patru mese fără învălítóre și fără servete, unde unú ospătarú morosú afară de vinú nu putea servi decâtú cu pâne, cărnați și brânză.

Ce e dreptú însě, în odaia cea întunecósă se căpeta vinú de Melnik sau de Czernosek, cea ce în locale cu multú mai elegante în Alt și Neustadt înzădar cereai.

Cătră acéstă ospătăriie își-îndreptă căpitanulú pașii.

Se întunecase deplinú când intră în ea.

Două persóne ședeau la o mesă, pre care stetea o lumină de sěu — unică în odaia — și își respândea în lături rațele sale debile.

Acele persóne, carí se păreau că ascéptă aici pe dispunătorulú lorú, erau Sabine Straschenko, cameriera balletistei Maria Hlaby, sau mai bine đisú a dómnei contese d'Aubusson-Ardaigne, și acelú bărbatú îmbrăcatú reu, cu care amú auđițú vorbindú pre dlú vicomte de Bretailles sub arborii unei case, dinaintea bisericei. Elú se numea Kleschitzky. Trăia în Praga, nu se scia din ce. Elú era capulú spionagiului, cu care căpitanulú Stavinsky la însărcinarea vicomtelui încunjurase casa balletistei, și alú căruí locú îlú luă mai târđiu însuși domnulú de Bretailles, după-ce căpitanulú chieltuise în macao și pe vinú de Champagne banii, ce i-s'au datú pentru plătirea ómenilorú trebuincioși.

Sabine și Kleschitzky salutară pe căpitanulú nu cu manierile unorú subordinăți, ci cu o încredere de

colegi și polonulú vedú bine, că de acestú tonú trebuie să se folosescă elú, dacă voesce a-și ajunge scopulú.

— Îmi pare bine, copit, că ve aflu, đise elú puněndu-se lângă ei și făcěndú semnú a i-se aduce o sticlă próspectă cu vinú de Czernosek, — mă bucurú cu atâtú mai tare, că ați urmatú invitărei mele, și ați venitú aici pentru-că în timpulú din urmă amú fostú cam înstrăinați de olaltă.

— Vina d-tale, d-le căpitanú — đise cameriera, o strigóe șirétă cu peptú ridicatú și cu ochii negri fulgerători.

— Nu te-ai mai uitatú să ne vedí, dacă mai trăimú ori amú muritú, — đise Kleschitzky, veneratorulú entusiasmatú alú frumseței slavice de lângă elú.

— Hm! — făcú căpitanulú — aveam motivele mele. —

— S'au fostú gătátú banii? — rise cameriera.

— Se póte, — adecă —

— Adecă domnulú vicomte făcea mai bine, dacă în locú se plătescă din mână a dóua, plătia din cea dintăia, căci în acelú casú avea trebuință de mai puținú bani și noi totuși căpătamú mai multú, đise Kleschitzky.

— Trebuie să ne plătescă, dacă au trebuință de noi, — đise Sabine.

— Fără bani ești mortú — întări favoritulú ei.

Căpitanulú vedú, că față de acești destrămați nerușinați trebuie se pásescă mai energicú și începú astfelú fără a-și schimbá aerulú:

— Aveți dreptate iubiții mei — dar prin o întâmplare, care la domniț nostri din Parisú nu e ceva rară, fiindú eu conducětorú ai acestorú amici de aici, de carí vė țineți și voi ca poloni buni, mi-s'au gătátú banii. Vicomtele de Bretailles, care părea că me plătěște pentru planurile sale, pre-când elú fără scirea lui servia tocmai planurilorú mele, i-mi întindea banii, ca s-ei plătescú spionii, însě am avutú trebuință de bani, parte pentru a ajutorá pe frații cei statornici, parte de a pune în opozițiune statornică pre cei nestatornici. Cu unú cuvěntú am întrebuintatú banii spre scopuri bune, și óre nu este datoria fie-căruia, carele a depusú jurăměntú, de a sprigini o causă bună cu averea și cu sângele? Nu ați depusú și voi doi jurăměntulú, nu aparțineți voi cu trupú și cu sufletú causei bune și nu-mi mulțămiiți voi mie, tu Sabine, pentru-că ai căpătatú acelú postú, — tu Kleschitzky însě pentru-că te-am făcutú eunoscutú cu liberalulú vicomte?

Dăscăliți ambi astfelú își plecară capetele rușinați și urmă o paușă mică, care o folosimú, ca ultima vorbire a căpitanului să o esplicămú acelorú cetitori, carí póte nu au înțeles'o în întregulú ei cuprinsú.

Sabine Straschenko, precum și Kleschitzky aparțineau societății secrete, care se formase cu puținú

înainte de eruperea revoluțiunii polone dela anul 1830, în toate țările slavice și anume în Posen, Galiția și în parte și în Boemia și eșind din Paris se apropia totu mai tare de punctul de erupere — Varșovia. Va întrebă cineva, că pentru-ce se folosiau de omeni de o atare decădintă morală? — Pentru-că acestia ca omeni corupți și destrăbalați nu aveau nimic de pierdut. Comitetul parisian cășigă pre acesti omeni pentru scopurile sale parte prin aur, de care nici odată nu căpatau destul, — parte cu ideia patriotică, care la poloni în continuu e deșteptă, — ba pe cei dubioși îi înrola sub stindardul insurecțiunii cu jurăminte de cele mai înfricoșate.

Căpitanul vede, că e cășigat jocul de jumătate și continuă:

— Acum toate acestea s'au schimbat, — corășpunderea mea cu comitetul din Paris, care fusese întreruptă de câțiva ani, pentru-că poliția amenința că își va băga nasul în epistolele noastre, acum s'a restatorit și astăzi mi-a sosită nu numai bani, ci și înțărirea de șefu conducătoru pentru înțregă Boemia.

Cu aceste cuvinte scose căpitanul portmoneul și aretă complicilor ună pumnă de bancnote, precum și o hărtiă împăturită și marcată cu diferite caractere, care-lu întăria pre elu de domnă preste amicii aflători în Boemia și era subserisă de nisce nume, pe cari fiecare polon pe acelea vremuri le venera cu un entusiasm nebun.

Efectul nu lipsi. Sabine și favoritul ei priviră hărtiile cu mare respect.

În calitatea mea de șefu de secțiune — cum me numesc în Paris, — am să-ți dau numai decătă o însărcinare, iubitul meu Kleschitzky, — continuă căpitanul aruncându spre ambi o privire spionătoare — te vei găta de drum și în trei sau patru zile trebuie să fii în Breslau, acolo au trebuință de ună omă încredută, ca să-lu trimită în țera dușmanului, — te-am alesu pre tine, deore-ce pre tine te cunoseu de celū mai acomodat pentru acestu scop.

— Hm! foarte măgulitoru pentru mine — murmură Kleschitzky, căruia nu-i convenea de loc distincțiunea acăsta.

— Cum? Atunci și eu așa trebui să mergu! — esclama Sabine.

— Nu! tu rămăi la postulū tēu, — răsponse căpitanul.

— Și eu să lasu pre iubitul meu să mērgă singur? nici odată! — esclama cameriera cu o energie mare.

— Cine vorbesce despre amoru, când se tracțeză despre unū lucru bun! — dișe căpitanul cu convingere.

Eu însu-mi nu mergu bucuros, — observă Kleschitzky — și eu așa fi de părerea, —

— Tu n'ai nici o părere — întrerupse căpitanul, tu ai să-ți țin jurământul și să ascuți.

— Voiu ascultă — dișe polonul supērat — dacă nu se pōte altcum, dar dacă dlū căpitanu mi-ar face o plăcere, se trimită pe altulū în loculū meu.

— Eh, apoi o plăcere pretinde pre cealaltă, — răsponse căpitanul.

— Vorbesce, sum gata la ori-ce — esclama Kleschitzky.

— Și eu, de sigurū, de sigurū — adause Sabine.

— Dacă gândiți astfel, copiilorū, — dișe eroulū Stavinsky plin de succesu, — apoi pōte rămānē Kleschitzky în brațele iubitei sale Sabine și să se bucore de prezența ei. Voiu trāmite în loculū seu pre Borowky, care la totu casulū e unū bărbatū de mare încredere. Vorū vedē cum se pricepe căpitanul Stavinsky a aduce în consonanță datorințele cătră patriă cu acelea, pre cari amiciția —

— Și ce avemū de făcutū? — întrerupse Kleschitzky.

— Am și eu ceva de făcutū? — întrebă Strashenko.

— Se înțelege, ambi, — ambi aveți lucrulū vostru. Înainte de toate, iubită Sabine, fii bună și spune-mi, unde și-a aședatū stăpānă-ta documentulū de căsătoră?

— Cum? d-ta scii? — esclama ea aprinsă.

— Sciu totulū, — răsponse căpitanul cu o modestiă prefăcută — și pentru aceea așa voi să sciu, unde se află documentulū de căsătoră.

— În secretarulū ei se află unū săltarū ascunsū, acolo și-a aședatū Măria Sa puținele documente.

— Bine. Acestū secretarū este închisū?

— Da.

— Nu lasă M. S. căte odată cheia în zarū?

— Rare-ori, și numai când e acasă. Când se duce pune cheile, — am pândit-o de multe-ori, — după o figură mică de porțelanū pe masa de toaletă.

— Așadară să pōte ajunge în posesiunea cheiei. Se află și bani în secretarū?

— Puținū bani gata, — dar căteva prețioșe scumpe.

Esclentū. Acum ascultați-me. Māne înainte de amēdi va avē locū în casa d-șorei Hlaby o întēmplare, care nu va întârdiă a lăți spaimă și confusiune. În acăstă confusiune va află Sabine ocasiunea a deschide secretarulū și a scōte hărtiile. Baniū și prețioșele vorū formă baccișulū ei.

Așadară e vorba de unū furtū, — întrebă Sabine cu ore-care mirare.

— Nu e celū dintāiu la tine, pōte fi însă celū

din urmă, deore-ce prin acesta poți pune basă la un viitor liber de grig, dacă vei îndeplini totul așa precum te înveți.

Ochii camerierei luciau. Ea își dădă consimțământul, care se recunoscă din o clătinare cu capul.

— Și rola mea? — întrebă Kleschitzky.

— Rola ta e și mai ușoară. Tu ai numai să iei documentul de căsătorie din mâna Sabinei în primire și se pregătesc de pe acela o copie întru toate asemenea. Știu că tu ești un măiestru iscusit în imitarea de documente și manuscrise. Ambe hârtiile, originalul și copia, mi-le vei înmănuă încă mâne înainte de amândoi. — Me vei afla în Bubenc, în ospătăria la „cocoșul roșu“ Acolo va stă gata și un car de poștă, care mă va duce spre nordu peste confiniile sacsonice. Dacă voiți puteți veni ambi cu mine. Tu poți figura ca camierul meu ér Sabine ca soția ta — așa ceva nu va provoca la graniță nici o bănuială.

Ambi complicit se dechiarară pe deplin înțelegși cu acest plan, care li-se împărși și promițătoră.

Căpitanul, carele asemenea se părea mulțămîtu cu succesul seu, mai plăti cu vină unele deslușiri ale planului seu, după aceea plăti socotela consoților sei, le poști năpste bună și apoi se întorșe peste podu în neeleganta sa locuință din cetatea ovreilor.

Stavinsky încă în aceea seră plăti jidanului Ephraim ocașiune mai roști și nise cuvinte misterioșe, obscure, Fleischeles datorita sa până într'unu cruceru și cu aceea cam de cuprinsul: nime nu pôte sei ce va aduce diua de mâne; mulți umblă a căroru mormentu e deja săpatu; ar fi deci bine, ca în asemeni nesiguranțe omul se-și încheie socotela cu viața și se-și plătescă datoriile, ca nu cumva se ducă cu sine în cealaltă lume conștiința unei datorințe neimplinite etc. etc. Ephraim Fleischeles, căruia o atare espectoratiune de frase din partea căpitanului îi era cu totul nouă, nu întârziă a răspândi prin întregu orașul, că căpitanul are ceva pe inimă și că e cuprins de o presimțire rea de mörte. A se lăți acesta veste era chiar în interesul polonului astutu.

Căpitanul era de altcum de totu liniscit. Se treși punctu la patru ore, se spală și se peptănă cu totă îngrijirea fluierându o operetă; se rase cu mâna propriă și după aceea își făcu cu îngrijire toileta.

Apoi mai aruncă o privire asupra coferului seu de călătorie deja pregătitu de mai nainte. Acesta precum și portmoneul umplutu, ce-lu puse în căputul seu elegantu, scöseră unu surisü plăcutu pre buzele lui și opereta se schimbă în o ariă plăcută de dansu.

Se uită apoi la orologiul seu nou, își aprinse o sugară, se preumblă ca unu pătrarü de oră până-ce în fine orologiul arëtă cinci minute peste cinci. După

aceea își luă pälăria și trecu peste pragul casei ovreului fluierându unu marșu vialu de manevră.

În colțul stradei ascepta deja trăsura, cufărul celü micü fü aședatü pe capră, căpitanul se sui și trăsura se puse în mișcare. La intrarea în șanțul cerbului se opri. Era cinci minute înainte de șese. Căpitanul tocmai își terminase sugara.

Șanțul cerbului, care de presentü este una dintre cele mai plăcute și mai romantice promenade din Praga, se afla pe acelü timpü în o stare jätätü de deplorabilă și sălbătăcită, încätü era tare acomodată pentru unu recontres ca acela, ce trebuia să-lu aibă căpitanul cu contele.

Căpitanul plăti trăsura. La depărtare mai plăti visitinului, ca să-lu aștepte acolo încă o oră și numai în casulü, dacă nu s'ar reintörce în acelü timpü, pôte merge.

La ultimele cuvinte căpitanul scöse un zimbetu.

După aceea își aprinse o sugară și păși printre brașii umbroși ai sălbaticului și romanticului șanțu. Orologiula din turnul catedralei Veit bëtü șese. Era o demință frumoșă — rașele sörelui aurii străbăteau în torinți avuți printre frunșele dese, printre cari voci de paseri salutau natura, ce se scaldă în recörea demineșii.

Căpitanul nu avea nici unu simțementu pentru frumșeta dimineșei; elü fuma plinu de gânduri sugara sa.

Apropierea momentului decisivü fără voiă ilü făcu și pre elü mai seriosü.

Contrariu sei încă nu erau sosiți. Elü merse încetü până la unu sorbu înaltü, care jurü împrejurü era liberatü de tușuri și stete acolo fumându-și sugara, pôte că cea din urmă pe acestü pämentü.

Trebu se ascepte cam multu. — Unu pătrarü la șapte, și jumătate la șapte sunară în bätai lungi și sărbătoreșci din vechia catedrală alui Carol IV. și dnii încă nu erau aici. În fine se arătară și ei și paširă repede spre elü. Mai era încă unu alü treilea domnu cu ei, pre carele Stavinsky ilü recunoscü de unu chirurgü din Neustadt.

Contele Henry d'Aubusson Ardaigne era îmbrăcatü elegantü și cu totă îngrijirea, vicomtele de Bretilles din contră negligeatü și fața lui o acoperea o paliditate bätätore la ochi, totu așa de palidü era și chirurgulu, pe carele ilü duseră din patu la acesta ocupațiune neplăcută.

Din contră nu se vedea nici o urmă de paliditate pe fețele celorü doi rivali. Fața căpitanului avea colörea sa ordinară ceva roșiatică ca vinulü. — Din ochii contelui fulgera foculü rēsbunărei și-i colöra obrăjiu cu o pară întunecată.

Domniș merseră spre căpitanul, carele remăse se stându lângă sorbă și salută pe cei sosiți cu politeță.

Vicomtele și chirurgulă respunseră la acestă salutare cu asemenea curtuași, ridicându-și pălăriile, precând contele mișcă numai ușor pe a sa, cu o manieră de puțin prețu ca un aristocrată care salută pe-un servitor.

— Te-am lăsată să ne ascepi? — întrebă dlă de Bretilles.

— O jumătate de oră, — totuși nu face nimic. Pentru ce am trebuită se vină așa de timpuriu? Durere căci am în atari afaceri o punctualitate blăstămată.

— Noi încă amă fi fostă punctuali, dle căpitan, se escusă vicomtele — de nu s'ar fi bolnăvită chirurgulă militară, pre carele amă voită ală aduce cu noi. Astfelă amă trebuită să aducemă din pată pre acestă domnă — Doctor Selach — și domnulă doctoră ne-a însoțită numai sub condițiunea, că nu pôte figură ca martoră ală duelului, ci va oferi servițiulă seu numai ca venită aici din întâmplare ori și cum s'ar fini lucrulă.

— Puteți dice, că eu am audită impușcăturiile cândă făceam din întâmplare o preumblare de dimi-neta în șanțulă cerbului, — dise mediculă.

— Învoesci-te la acestă? — întrebă Bretilles.

— Cu plăcere — răspunse căpitanulă.

— Dar, — continuă vicomtele, — vedă că d-ta d-le căpitan, nu ai pe secundantă lângă d-ta?

— Hm! durere, este așa. Domnulă de Nedorost, carele s'a învoită a-mi prestă acestă serviț, mi-a promisă, că va fi la mine înainte de cinei ore; fiindcă elă nu a venită nici până la jumetate la șese, am pornită de acasă. De altcum ar fi avută încă timpă destulă să me caute, însă fiind-că avemă mai trei pătrare la șapte, i-mi presupună, că martorulă meu a întârziată

din întâmplare sau cu voia. Totuși aceea nu face nimic. Pôte că domnulă doctoră va fi atâtă de bun . . .

— Nu nu, — grăbi chirurgulă — eu am protestată deja și protesteză încă odată în contra fie-cărui amestecă ală personei mele în duel. Sum aici ca medică nu ca martoră.

— Dar fără secundantă — dise vicomtele nu trebuie să lasă pe domnulă contrară. —

— Se lăsamă acele formalități copilăresci, — intrerupse căpitanulă — d-ta estă ună bărbată de onore, d-le vicomte, te recunoscă ca atare și dechieră înaintea domnului doctoră, că te recunoscă cu plăcere și ca martorulă meu.

Vicomtele se plecă.

— Încrederea, — dise elă — cu carea me onorezi, me îndreptătesce atâtă față de d-ta, ală cărui martoră sum acum, precum și față de dlă conte de a ve provocă, ca să asemănați cu binele acestă certy, ce a provenită numai din neînțelegeri alternative, și împăcându-ve să ve întindeți mâna. Este datoriată mea ca omă, ca creștină, ca cea mai de aproape și unică rudă a domnului conte, a oferi totulă ca să ve apără de o nenorocire. Și pentru aceea, domniș mei, ve provocă încă odată: dați-ve mânilă de pace.

— Hm! domnule vicomte, — dise căpitanulă — te întrebă pe d-ta, ca pe ună bărbată de onore: pôte-se strînge vre-odată mâna, carea te-a lovită în față?

— Mai cu sēmă la atari omeni strînge-le cineva mâna? — întrebă contele cu o privire desprețuitore.

— Nō, domnule vicomte — esclamă polonulă în o iritație adevărată s'au de minune prefăcută.

Vicomtele dede din umeri.

— D-ta veți — dise elă cătră chirurgă, — că eu am imbată totulă; nu va fi vina mea, dacă se va întâmplă vre-o nenorocire. Veniți domniș mei să căutamă ună locă acomodată. (Va urmă).

Din povetuirile unui omă de scolă.

De vrei a-ți comunică secretele unui amică, cugetă, că și-se pôte face inamică; de vrei a cleveti pe inamică, cugetă, că și-se pôte face amică: în casulă primă poți să te căsești, în ală doilea să te rușinezi.

Nu fi grabnică la închieră amiciei: a câștigă ună amică adevărată nu e lucru ușor.

Când îți merge bine, nu estă în stare a-ți numera amicii; când estă la nevoiă cu greu i vei afla.

La mesă grasă și la pocale pline toți îți urază

și poftescă de bine; la năcasă și la durere, vōia, pretenia pierce.

Când vrei a pune pe probă ună amică nouă, lingusește-I: te va primi, feresce-te de elă, — te va respinge, ai aflată pe adevăratulă amică.

Nu-ți da cuvântulă unui amică neprobată: vorba dată pôte fi folosită mai curându ori mai târziu ca armă contra ta însu-ți.

Când vorbești cugetă la dicala: mai bine să-mi pară rău că n'am vorbită, decâtă că am vorbită.

GEORGE BARIȚIU.

România în timpul din urmă într'unu intervalu foarte scurtu a avutu a îndurâ perderi preste perderi. Pleiada bărbaților, cari cu puteri unite au ridicatu poporul nostru din abisul perirei și l'au pusu pe o cale de desceptare și înaintare, s'a stînsu unulu câte unulu, și poporul român cuprinsu de tristă înduioșire i-a însoțitu cu lacrimi în ochi și cu durere fără margini în inimă până la marginea morméntului, rămânendu i spre mângăiere amintirea loră prea scumpă și faptele loră mărețe.

Aveamă înderptu pe George Barițiu, aveamă unu stejaru falnicu, sub a căruia umbră ne-amu scutitu de vijeliile vremurilor, aveamă unu părinte bunu, care a purtată o grijă neîntrecută asupra poporului român, aveamă unu bărbat dibace și luminat, care totdeuna a purtat stégul și ne-a arătat cărările bune de urmat, aveamă unu om trimis de providență, care să fie mărturia măreță pentru tôte vremile viitoare, că cine au fostă Români, ce au suferitu ei, și care este menirea loră. Astăzi s'a dus și densusu la cele eterne și pe morméntulu lui plânge unu popor întregu.

* † *

George Barițiu s'a născutu în Juculă-inferioră în 24 Maiu 1812. Numele lui a fostă Popu. Conumele de Barițiu l'a primitu ca scolaru în Clușiu. Studiele și le-a făcutu în Trăscău, Blăși și Clușiu. După absolvarea claselor liceale a fostă primitu la facultatea teologică din Blăși. După terminarea cursului teologic de 4 ani, la anul 1835, fu numitu profesor de fizică la gimnasiulu din Blăși. În anul 1836 se aședă în Brașov, unde în Ianuarie 1838 a început a edă foia săptămânală „*Foia pentru minte, inimă și literatură*“, iar în Martie alu aceluiași an „*Gazeta de Transilvania*“ pre care a redactat-o până la 1850. Aceste au fostă primele foi române, de unde cu dreptu cuventu Barițiu se pôte numi întemeiatorulu publicisticii române. La anul 1877 s'a mutat dela Brașov la Sibiu, unde a întemeiatu diarulu „*Observatorul*“, pe care l'a redactat până la 1884. Ca publicist a desfășurat elu o activitate uriașă pentru redseptarea poporului român. Elu a luat parte la tôte mișcările politice ale poporului român, dovedindu totdeuna o înaltă înțelepciune politică și o neîntrecută tărie de caracter și convingeri. Prelângă activitatea lui politică însă a desvoltat și o întinsă activitate literară. În deosebi s'a ocupat elu cu istoria, și scrierile sale în acastă direcțiune vor fi pentru posteritate documente de o înaltă valoare. Pentru meritele sale literare a fostă alesu de președinte alu „*Asociațiunei Transilvaniei*“ și în primăvera acestui an de președinte alu „*Academiei Române*“ din Bucuresci.

În timpul din urmă s'a retrasu de pe arena politică, îndreptându-și tătă atențiunea asupra scôlei de fete a Asociațiunei.

* † *

Familia ilustrului răposat a publicat următorul anunciu funebral:

† George Barițiu, președinte alu „*Academiei Române*“ din Bucuresci, președinte alu „*Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român*“, vice-președinte alu „*Albinei*“ institutu de credit și economii în Sibiu etc. etc. după unu morbu scurt dar greu a răposat în Domnulu, provăduțu cu sf. taine, în 2 Maiu, n. a. e. la 1 oră p. m. în etate de 81 ani al laborioșei sale vieți. Acastă durerosă scire o aduce la cunoștință publică adencu întristata familie a iubitului și neuitatului defunctu. Înormântarea se va face Vineri în 5 Maiu n. a. e. la 3 ore p. m. după ritulu gr. cath. din locuința defunctului la cimiterulu bisericeii gr. cath. din Pôrta Turcului. Sibiu, 2 Maiu n. 1893. Veronica văd. Pop. ca soră. Leonu Barițiu, Octaviu Barițiu, ca frați. Constantinu Juga, Michailu G. Stănescu, ca gineri. Victoria, Aurelia, Octavia, Maria ca fice. Jeronimă, ca fiu, cum și numeroși nepoți, nepôte și alți consăngeni.

Anunciu funebral a publicat și Asociațiunea transilvană.

* † *

Înormântarea s'a făcutu Vineri în 5 Maiu n. în ziua onomasticeii răposatului cu o demnitate impunătoare. Academia română a fostă reprezentată prin o delegațiune, Asociațiunea transilvană prin întregu comitetulu ei. A asistat Escelenția Sa Mironu Romanulu cu toți membrii consistoriului gr. or., apoi celelalte notabilități din Sibiu și o mulțime de inteligență din apropiere și depărtare. Singuru din Blăși au fostă la 110 persone. Serviciulu funebral l'a îndeplinitu Rvdsm. dnă vicar gener. metropolitanu din Blăși I. M. Moldovan cu asistința Rldsm. domni: Alesandru Micu, Simeonu Popu Mateiu, Dr. Alesandru Grama, și Ioan V. Rusu și a. M. O. dnt asesor consistorial I Ioan Germanu și George Munteanu. Ca diacon au funcționat capelanulu Sibiului Nicolae Toganu și cancelistulu metropolitanu Laurentiu Pascu. Cuvântarea funebrală o ținu Cl. D. Dr. Augustinu Bunea. Acastă cuvântare a fostă ascultată cu vie atențiune și totu publiculu ascultătoru a rămasu adencu impresionat. A mai vorbitu dl N. Ionescu, delegat alu Academiei, apoi la grôpă a vorbitu dl Zacharia Boiu în numele Asociațiunei, dl Dr. Aurelu Murășanu, redactorulu Gazetei și dl drnd. în medicină din Viena Ioan Capșa în numele studenților academiei români.

Remășițele pămêntesci ale scumpului răposat s'au aședat în mormentu la aceea biserică, unde de ceea parte zac osemintele lui Papiu Ilarianu.

În veci amintirea lui!

Academia română.

Concursuri pentru premii 1893.

A. Premii pentru cărți publicate.

I. *Premiul Năsturelă-Herescu*, din seria B, de 4.000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1894, unei cărți scrise în limba română, cu conținutul de ori-ce natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1893.

II. *Premiul Statului Lazără*, de 5.000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1894, unei cărți scrise în limba română, cu conținutul științific, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1892 până la 31 Decembre 1893, sau celei mai importante invențiuni științifice făcute dela 1 Ianuarie până la 31 Decembre 1893.

Notă. — Concurenții la acestea două premii vor fi bine-voi a trimite la cancelaria Academiei Române (în București — calea Victoriei No. 135) operele lor, cari vor fi în condițiunile de timp aci însemnate, în câte 12 exemplare, până la 31 Decembre 1893.

În privința premiilor *Năsturelă-Herescu* se pun în cunoștința publicului următoarele dispozițiuni din codicilul răposatului întru fericire C. Năsturelă-Herescu:

„În totul anul Societatea Academică Română va avea a „premiu din veniturile fondului Năsturelă o carte tipărită originală, în limba română, care se va socoti de către Societate ca „cea mai bună publicațiune apărută în decursul anului, însă „aceste premii vor fi de două specii:

„1. În trei ani consecutivi, de-a rândul, se va decerne „câte un premiu de patru mii lei noi, No. 4.000 L. n. minimum, „la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat.

„2. Era în ală patrulea an se va decerne un premiu „fix de lei 12.000, carele se va numi „Marele Premiu Năsturelă“, opere care va fi judecată ca publicațiunea de căpetenie ce va fi apărută în decursul celor patru ani precedenți. „Acest premiu nu se va pute decerne unei lucrări, care va fi „obținută deja unul din premiele anuale, decât defalcându din „trînsul valorea premiului precedent.

„Operele, ce se vor recompensa cu acesta a doua serie „de premii, vor tracta cu preferință despre materiile următoare:

„a) Scrieri seriose de istorie și de științele accesorii ale „istoriei, preferindu se cele atingătoare de istoria țerilor române;

„b) Scrieri de religiunea ortodoxă, de morală practică și „de filosofie;

„c) Scrieri de științe politice și de economie socială;

„d) Tractate originale despre științele esacte;

„e) Scrieri enciclopedice, precum dicționare de istorie și „geografie, în cari se între și istoria și geografia României; dicționare generale sau parțiale de științe esacte de arte și meserii, de administrațiune și jurisprudență, și alte asemenea lucrări „utile și bine întocmite;

„f) Cărți didactice de o valoare însemnată ca metodă și „ca cuprins;

„g) Dicționare limbistice în limba românească, mai ales „pentru limbile antice și orientale, adică limba latină, elenă, „sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă vechiă și altele;

„h) Publicațiuni și lucrări artistice de o valoare serioasă „adecă relative la artele plastice, arhitectura, sculptura, pictura, „gravura și chiar opere musicale seriose, pe cari aceste toate „Societatea academică română le va pute aștepta, atunci când „își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de „bele-arte;

„i) Scrieri de pură literatură română, în prosă și în versuri „precum poeme, drame și comedii seriose. — mai ales subiecte „naționale, — și ori-ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai „cu sémă își dori să se acorde „Marele Premiu Năsturelă, „când vor fi judecate ca avându un merit cu totul superior „spre a se da astfel o încurajare mai puternică dezvoltării „literaturii naționale“.

La acestea se mai adaugă următoarele dispozițiuni luate de societatea academică:

1. La concursurile acestor premii se pot prezenta și opuri preinoite în noue edițiuni, cari se vor fi retipărită în cursul anului de autori în viață.

2. După cuprinderea chiar a testamentului traducțiunile din limbă străină sunt escluse dela concurs; se va face însă excepțiune pentru acele traducțiuni de pe opuri străine, clasice, cari:

a) sau prin dificultățile învinse, ale unei perfecte reproduceri în versuri românești, vor constitui adevărate opuri literare ale limbei române;

b) sau prin anecizarea de elucidări și de note științifice, cu totul proprii traducătorului, își vor fi însușit meritele unor lucrări originale în limba română.

3. Cărțile premiate de Academia Română din alte fonduri ale sale sau cele tipărite din inițiativa și cu speșele ei nu pot intra la concurs pentru premiele Năsturelă din seria B.

4. Premiile Năsturelă din seria B, se pot acorda nu numai unor opuri complete, ci și părți unui op tipărit în cursul anului, cu condițiune însă ca acesta parte se fie de valorea și întinderea unui volum și nu de ale unei simple fasciōre (minimum 400 pag. formată în 8° garmond).

5. Premiarea unei părți a unui op la un concurs nu are să împedecă premiarea unei alte părți a aceleiași op la un concurs posterior.

6. Opurile anonime și pseudonime vor pute fi admise la concursul cărților tipărite, er autori lor, spre a primi premiele acordate, vor trebui se justifice proprietatea lor.

III. *Premiul Hagi-Vasile*, de 5.000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1894, unei cărți scrise în limba română și publicată în timpul dela 1 Ianuarie 1888 până la 31 Decembre 1893, ală cărei cuprins va fi:

„*Istoria comericiului la Români sau starea actuală a comericiului în România, sau studii asupra legislațiunii comerciale în Statul român, sau ori-ce alte subiecte privitoare la comericiul român.*

Terminul prezentării cărților, în 6 exemplare, pentru concurs va fi până la 31 Decembre 1893.

IV. *Premiul Statului Eliade Rădulescu*, de 5.000 lei se va decerne, în sesiunea generală din anul 1895, unei

cărți scrise în limba română, cu conținutul literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1893 până la 31 Decembre 1894.

V. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului publică*, în sumă de lei 1.500, se va decerne, în sesiunea generală din 1895, celei mai bune cărți didactice în limba română dintre cele tipărite dela 1 Ianuarie 1892 până la 31 Decembre 1894.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 6 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Decembre 1894**.

VI. *Marele Premiu Năsturelă-Heresc*, din seria B. în sumă de 12.000 lei se va decerne, în sesiunea generală din anul 1897, unei cărți scrise în limba română, cu conținutul de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1893 până la 31 Decembre 1896.

B. Premii pentru lucrări prezentate în manuscris cu subiecte date.

VII. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1894, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

„Studiu asupra basmelor române în comparațiune cu legendele antice clasice și în legătură cu a popoarelor învecinate și ale tuturor popoarelor romanice“.

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la **1 Septembrie 1893**.

VIII. *Premiul Alexandru Bodescu*, de 1.500 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1894, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

„Istoria teatrului în România.“

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la **1 Septembrie 1893**.

IX. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din anul 1895, celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect:

„Igienă țeranului român. Locuința, încălzirea și îmbrăcămintea. Alimentația în diferite regiuni ale țerei și în diferite timpuri ale anului.“

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la **1 Septembrie 1894**.

X. *Premiul G. San-Marin*, în sumă de 2.000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1895, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

„Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine atât la Orient cât și la Occident, începând cu secolul al XVI-lea până la anul 1860“.

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la **1 Septembrie 1894**.

XI. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 lei, se va decerne, în sesiunea generală din 1895, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

„Compendiu istoric asupra descoltării industriale la români până în 1875“.

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la **1 Septembrie 1894**.

XII. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume până la acordarea premiului, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

„Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea principatelor“.

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la **1 Septembrie 1895**.

XIII. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 6.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

„Psihologia și metafizica poporului român după literatura populară“.

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la **1 Septembrie 1895**.

XIV. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu* de 5.000 lei se va decerne, în sesiunea generală din anul 1895, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

„Botanica populară română din punctul de vedere al credințelor, datinelor și literaturii populare avându-se în vedere adunarea cât se poate mai bogată a materialului“.

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la **1 Septembrie 1895**.

XV. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897, celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect:

„Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiilor lor chimice.“

Manuscrisul va trebui să cuprindă materie pentru circa 300 pagini de tipar în 8° garmond.

Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la **1 Septembrie 1896**.

Notă. — Manuscrisele lucrărilor puse la concursurile premiilor de sub N-ri VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV și XV se vor prezenta anonime, purtându o devisă, care va fi reproducută pe un plic sigilat, cuprindându numele concurentului.

Academia își rezervă dreptul de a tipări în publicațiunile sale lucrările ce se vor premia.

Premiile se vor da autorilor numai după tipărirea lucrărilor premiate.

Concurenții sunt obligați a arăta totdeauna în scris pentru care anume premiu prezintă lucrările la concurs.

Diverse.

Sciri literari. D-lu *Silvestru Moldovanu*, redactorul Telegrafului Român din Sibiu, a scos de sub tipar unu frumosu abecedaru ilustratu intitulatu „Miculu prietinu alu copiiloru adecă carte pentru invetarea scrierii și cetirii“. Se pôte procură dela dlă autoru cu prețulu de 22 cr. — D-lu Dr. *Vasile Lucaci*, parochulu Șişestiloru, a scos la lumină opulu său: „Istoria lui Foțiu“. Opulu costeză 3 fl. și se pôte procură dela *Michailu Molnar* din Baia-mare. — D-lu *Alesiu Viciu*, profesoru în Blăși, a tipăritu unu dicționarū portativū latinū-romānū și romānū-latinū în usulū scōlelorū secundari. Partea I. latinū-romānū cuprinde 20 cōle 8°, tiparū petit. Se pôte procură dela librăria tipografiei seminarului gr. cath. din Blăși cu prețulu de 1 fl. 80 cr.

O rugare. Avēndu concediu voiū petrece căteva sēptămāni în Sibiu pentru de a inventariză biblioteca și însēmnați colecțiune de documente și manuscrite rămasc mie după mōrtea iubitului meu părinte *George Barițiu*. Mē rogū decī de toți acei preastimați domni sau p. t. bibliotecari, cari arū avē vre-o pretensiune legală documentată asupra vre-unei cărți ori manuscrisū din rēmasulū literarū alū tatălui meu a se însinua cu acea la subscrisulū până celū multa la 1 Iunie a. c. st. n. spre a putē remite ce e alū altuia. Asemenea mē rogū și de aceia, cari vorū fi avēndu vre-o carte sau manuscrisū împrumutatu dela răposatulu, a mi-lū restitui în același terminū pe speșele mele pentru-ca sē-lū potū încorporă la inventarū. — Adresa mea va fi: Sibiu, Mühl-gasse — Strada morii Nro. 8. — Brasovū, 11 Maiu 1893. Cu tōtă stima *J. G. Barițiu*.

Esamene. Directorulū supremū de scōle din cerculū Clușului a cercetatū în sēptămāna acēsta gimnasiulū din Năsēudū. Esamenele anualē se vorū ținē la acēstu gimnasiu cu clasa a VIII Sāmbătă și Lunī în 13 și 15 Maiu din tōte obiectele de invetāmēntu. Esamenulū scripturisticiu de maturitate se va ținē din 16 până în 23 Maiu, ēr celū verbalū în 26 Maiu. — *Esamenele de vēră la scōla confesională rom.* gr. cath. din locū se vorū ținē în 29 Maiu n. c. în loculū scōlei și anume cu clasa a III și a IV dela 10—12 ore a. m., și cu clasa I și a II dela 3—5 p. m.

Dare de sēmă și mulțamită publică.

Au mai încersu la fondulū scōlei din Șoimușu următorele oferte benevole: Transportū din Nr. 43 alū „Tribunei“ 473 fl. 51 cr. — Prin dlă *Vasiliu Nechiti*, colectante cu colecta Nr. 22 dela D-ni: *Vasiliu Nechiti*, 50 cr., *Dānilă Simionca*, 10 cr., *Iacobu Olteanu*, 10 cr., *Ignatū Olteanu*, 10 cr., *Iftene Melianu*, *Pavēlu*

Melianu, *Mihailă Groze*, *Precubū Olteanu*, *Ivonu Aluașu* și *Eusebiu Olteanu* — fie-care câte 5 cr., — *Tōderu Groze* 20 cr., d-lu *Petru Neagoșu*, medicu cereualu 2 fl. *Traianu Deacu*, preotū în Frișu 1 fl. — Dela d-lu *Ioanu Crișanu*, preotū în Ohaba, cu colecta Nr. 28 dela d-ni *Ioanu Crișanu*, preotū 1 fl., *A. Timarū* 30 cr., *Dānilă Pandrea* 50 cr. — D-lu *Dumitru Popu* 20 cr. — Sumă totală 478 fl. 81 cr., — pentru care binefacere se aduce și pe acēstă cale atātu d-lorū colectanți cātu și domnilorū contribuienti din partea subscrisilorū în numele senatului scōlei din Șoimușu mulțamită profundă. Totodată, rugāmū pe domni, cari au primitū liste de colectare în folosulū scōlei nōstre: sē bine-voiască a grābi cu retrimiterē a celora, cu sau fără rezultat, ca sē ne putemū încheiă socotelile cu darea de sēmă despre colecta întreprinsă.

Șoimușu la 20 Aprilie 1893.

Ioanu Baciu,
preotū.

Samoilă Luca,
cassarū.

Stropitōrea de peronosperă numită „Unicum“. După nenumērate cercetări zădarnice în fine stropitōrea de peronospera (fabricatū indigenū) s'a perfecționatū așa, ca acum multe lipse de ale sistemelorū de până aici suntū delăturate; ba acēsta atātu cu privire la aptitudinea cātu și manuarea și durabilitatea ei a făcutū concurență uimitōre cu cele mai renumite fabricate și sisteme din străinătate. Căci până când celelalte au o greutate de $7\frac{1}{10}$ chilo, stropitōrea Unicum prelângă construcțiunea sa solidă, durabilă și totodată fōrte simplă are o greutate de abia $3\frac{1}{2}$ chilo. Prin aceste avantaje stropitōrea „Unicum“ întrece multū pre tōte fabricatele esistente și cu ocașiunea esposiției de primăveră a reuniunei magiare de horticultură între tōte pumpele-peronosporice din țēră și străinătate a cășcigatū primulū premū — marea medalie de aură. Escelenția stropitōrei „Unicum“ e motivată și prin aceea, că marele neguțatorū de semințe *Edmund Mauthner*, care urmăresce cu mare interesū succesele de pre tōte liniile și-a esoperatū dreptulū de vēndare a acestorū stropitorū pentru întregă Europa.

Himenū. D-lu Dr. *Leonu Scridonū*, primū-vice-notarū alū comitatului Bistriță-Năsēudū, și d-șōra *Helena Jarda* își vorū serbă cununia lorū în 29 Maiu n. c. în biserica gr. cath. din Năsēudū. — D-lu *Toma Simtionu*, colaboratorulū fōiei nōstre, și d-șōra *Paraschiva Murășanu* și-au serbatū cununia lorū în 25 Aprilie st. v. în biserica gr. cath. din Pōrta Turnului în Sibiu. Căldurōse felicitări!

Necrolōge. În 17 Aprilie n. a. c. a rēposatū în *Vasiova Constantinū Avramū*, în etate de $8\frac{1}{2}$ ani. Îlu deplāngu: *Dimitrie Avramū* ca tată, *Iuliana Avramū* ca mamă și alte numērōse rudenii. — În 6 Maiu a rēposatū în Aradū în etate de 27 ani, Dr. *Sabinū Coriolanū Secula*, doctor în sciințele universali medicali, medicu secundarū în senatoriulū *Lōwinger* din Viena voluntarū ces. și reg. Îlu deplānge vēd. *Iudita Secula* ca mamă; *Severū Secula*, absolventū de filosofă, ca frate; *Azotta Hodoșu* nāsc. *Secula* ca soră și alte numērōse rudenii.